

Module 2: Personeelonderzoek

Amsterdams Samenwerkingsverband Veiligheid op School (ASVOS):
Arbodienst GG&GD
Centrum voor Nascholing Amsterdam
STEINMETZ Advies & Opleiding
Van Dijk, Van Soomeren en Partners

Deze module maakt onderdeel uit van het instrumentarium voor projecten 'Veiligheid op School', dat door het ASVOS is ontwikkeld in opdracht van de gemeente Amsterdam.

Het ASVOS wordt gevormd door:

- Arbodienst GG&GD
- Centrum voor Nascholing
- STEINMETZ Advies & Opleiding
- Van Dijk, Van Soomeren en Partners

Het ASVOS-instrumentarium 'Veiligheid op School' bestaat uit:

- Module 1: Procesmanagement
- Module 2: Personeelonderzoek
- Module 3: Leerlingenonderzoek
- Module 4: Veiligheid en Schoolbinding
- Module 5: Veiligheid van Schoolgebouw en Schoolomgeving

Het ASVOS-loket is bereikbaar bij:

Arbodienst GG&GD
Nieuwe Achtergracht 100
Postbus 2027
1000 CA AMSTERDAM
telefoon: 020 - 555 54 29
telefax: 020 - 555 54 22

contactpersoon: de heer drs M.S.T.M. Weijers

Colofon:

© Arbodienst GG&GD, Amsterdam, 1996

ontwikkeld door: drs S. Frielink

in opdracht van: gemeente Amsterdam, dienst SEC/Onderwijs

Auteursrecht:

Deze module is in samenwerking met het ASVOS ontwikkeld door de Arbodienst GG&GD te Amsterdam ten behoeve van projecten 'Veiligheid op School' in de VO/BVE-sector. Voor deze toepassing heeft de gemeente Amsterdam de licentierechten verkregen. Overname van gegevens of toepassing van de module buiten de gemeente Amsterdam is niet toegestaan zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Arbodienst GG&GD.

VEILIG OP SCHOOL

VRAGENLIJST OVER

AGRESSIE, GEWELD EN SEKSUELE INTIMIDATIE

IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS

-

Deze vragenlijst vult u **anoniem** in, uw naam komt niet op de vragenlijst voor.

TOELICHTING

Het doel van deze vragenlijst is het inventariseren van mogelijke knelpunten op het gebied van agressie, geweld en seksuele intimidatie op school. Daarbij kan uw mening niet gemist worden. Wij verzoeken u dan ook vriendelijk uw medewerking te verlenen door het invullen van deze vragenlijst.

In deze vragenlijst komen achtereenvolgens aan de orde:

- *Inventarisatie van incidenten*
- *Schoolklimaat* (gedragsregels op school en de onderlinge samenwerking)
- *Schoolbeleid en opvang en begeleiding na incidenten* (schoolbeleid op het gebied van preventie, opvang en begeleiding)
- *Schoolgebouw en -terrein* (onveilige plaatsen, toezicht)
- Enkele globale *personalia*

In deze vragenlijst wordt gesproken van *agressie of geweld*. Daarmee worden, conform de Arbowet, bedoeld: *alle incidenten waarbij een werknemer psychisch en/of fysiek wordt lastig gevallen, bedreigd of aangevallen, onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met het verrichten van de arbeid*. Dat betekent dat ook situaties waarbij niet direct 'klappen vallen', maar sprake is van (be)dreiging, als een incident van agressie of geweld worden beschouwd.

Voor seksuele intimidatie bestaat niet zo'n definitie, *maar de essentie van seksuele intimidatie is dat mensen geconfronteerd worden met zaken of gedrag van seksuele aard die (naar ze ervaren) hun functioneren belemmert*. Ook hier geldt dan het ook om situaties kan gaan waarbij er geen directe handtastelijkheden plaats vinden zoals bij seksueel getinte opmerkingen of het hinderlijk volgen van iemand.

N.B. De kleine cijfers voor de invul-vakjes zijn alleen bedoeld als steun bij de verwerking van de vragenlijst.

Voor sommige medewerkers kan gelden dat ze op meerdere scholen werken. Deze vragenlijst gaat alleen over de gang van zaken op de school waarvan u de vragenlijst hebt gekregen.

INVENTARISATIE VAN INCIDENTEN

■ Hoe vaak bent u op of rond de school, het slachtoffer geweest van:

	ooit:		de laatste 12 maanden:				
	nee	ja	0 keer	1-2 keer	3-5 keer	6-10 keer	10 keer of meer
a Schelden, pesten, treiteren	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
b Hinderlijk achtervolgen (bijv. van school naar huis of opbellen thuis)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
c Discriminatie op grond van							
- geslacht	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
- cultuur /huidkleur	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
- seksuele geaardheid	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
d Bedreiging met (nep)wapen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
e Bedreiging met ander voorwerp (bijv. stoel, aanwijsstok, fietsketting)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
f Afpersing of chantage	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
g Slaan of schoppen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
h Mishandeling met (nep)wapen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
Mishandeling met een ander voorwerp (bijv. stoel, aanwijsstok, fietsketting)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
j Seksueel getinte opmerkingen /gedragingen (bijv. 'met de ogen uitkleden')	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
k Seksuele chantage	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
l Handtastelijkheden	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
m Aanranding, verkrachting	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
n Diefstal van fiets / brommer	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
o Diefstal van of uit auto	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
p Zakkenrollen of diefstal eigen spullen (portemonnaie, jas, tas etc.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
q Diefstal van spullen van school (computer, gereedschap, AV-apparatuur)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
r Vernieling van eigen spullen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
s Andere vorm van agressie, geweld of seksuele intimidatie, namelijk:	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐

2 Hoe vaak bent u op school *in de afgelopen 12 maanden* geconfronteerd met de volgende calamiteiten?

	0 keer	1 keer	2 keer	3 keer of meer
a Overlijden van leerling/medewerker	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b Zelfmoord van leerling/medewerker	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c Ongeval met ernstig letsel	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d Brandstichting	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
e Lichamelijk geweld ten opzichte van leerling/medewerker (niet uzelf)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
f Anders, namelijk: ■				
.....	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

3 Heeft u zich in de afgelopen 12 maanden onveilig gevoeld in de volgende situaties:

	n.v.t.	nooit	soms	regelmatig	vaak
a In bepaalde lesgroepen/klassen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b Tijdens individuele gesprekken (met leerling of ouder(s))	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c Als u alleen in het schoolgebouw bent	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
d Tijdens schoolfeesten	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
e Tijdens buitenschoolse activiteiten (schoolreisje, werk-, projectweek etc.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
f In andere situatie(s), namelijk:					
.....	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

4 Wie zijn bij incidenten van agressie en geweld de daders? (*meerdere antwoorden mogelijk*)

1 leerlingen
 2 medewerkers
 3 ouders
 4 derden (ex-leerlingen, onbekenden)
 5 ik weet het niet

5 Wie zijn bij incidenten van seksuele intimidatie de daders? (*meerdere antwoorden mogelijk*)

1 leerlingen
 2 medewerkers
 3 ouders
 4 derden (ex-leerlingen, onbekenden)
 5 ik weet het niet

6	Kunt u bij benadering aangeven hoe vaak u op of bij school iets merkt van agressie of geweld :	nooit	eens
per jaar	eens
per maand	eens
per week
of meer
	- tussen leerlingen onderling?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
	- tussen leerlingen en medewerkers?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
	- tussen medewerkers onderling?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
7	Kunt u bij benadering aangeven hoe vaak u op of bij school iets merkt van seksuele intimidatie:				
	- tussen leerlingen onderling?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
	- tussen leerlingen en medewerkers?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
	- tussen medewerkers onderling?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

HET SCHOOLKLIMAAT: SCHOOLREGELS EN SAMENWERKING

Met schoolklimaat bedoelen we onder andere de manier waarop leerlingen en medewerkers onderling en met elkaar omgaan op school, daarbij horen ook regels over wat 'kan' en wat 'niet kan' op school: de schoolregels.

		ja	nee	weet niet		
8	Zijn er schoolregels op het gebied van					
	- agressie en geweld?	1 ☐	2 ☐	3 ☐		
	- seksuele intimidatie?	1 ☐	2 ☐	3 ☐		
9	Worden de schoolregels consequent gehandhaafd ten aanzien van	(bijna)
nooit	in enige
mate	voldoende	in grote
mate	(bijna)
altijd
	- agressie en geweld?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	- seksuele intimidatie?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
10	Wordt er door school gereageerd op spijbelen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
11	Wordt positief gedrag van leerlingen bevestigd of beloond door medewerkers?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
12	Vindt u dat medewerkers over het algemeen goed voorbeeld-gedrag tonen ?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
13	Worden incidenten van agressie, geweld of seksuele intimidatie goed opgelost?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
14	Gaat u met plezier naar school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

- | | (bijna)
nooit | in enige
mate | voldoende | in grote
mate | (bijna)
altijd |
|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 15 Wordt er in het algemeen rekening
gehouden met de wensen en
behoeften van | | | | | |
| - leerlingen? | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ | 4 ☐ | 5 ☐ |
| - medewerkers? | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ | 4 ☐ | 5 ☐ |
| 16 Worden leerlingen goed begeleid bij
leer- en/of privéproblemen? | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ | 4 ☐ | 5 ☐ |
| 17 Worden nieuwe leerkrachten goed begeleid? | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ | 4 ☐ | 5 ☐ |
| 18 Bent u tevreden over de samenwerking
met uw collega's? | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ | 4 ☐ | 5 ☐ |

SCHOOLBELEID EN MELDING EN OPVANG NA INCIDENTEN

- | | niet/
nooit | in enige
mate | voldoende | in grote
mate | uitputtend |
|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------------|-----------------------------------|---|
| 19 Hoe vaak wordt door de schoolleiding
aandacht besteed aan de onderwerpen | | | | | |
| - agressie en geweld? | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ | 4 ☐ | 5 ☐ |
| - seksuele intimidatie? | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ | 4 ☐ | 5 ☐ |
| 20 Kent de school een meldingssysteem voor
incidenten? (bijvoorbeeld: via klachtenregeling, meldpunt
vertrouwenspersoon of bij schoolleiding)? | | | ja
1 ☐ | nee
2 ☐ | weet niet
3 ☐ |
| 21 Denkt u dat incidenten (seksuele
intimidatie, agressie of geweld) ook
werkelijk gemeld worden? | | | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ |
| 22 Is er iemand speciaal belast met de opvang en/of
begeleiding van slachtoffers? | | | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ |
| 23 Als u eens bij deze persoon bent geweest voor opvang
en/of begeleiding: bent u toen naar tevredenheid geholpen? | | | 1 ☐ | 2 ☐ | n.v.t.
3 ☐ |
| 24 Wordt de politie ingeschakeld bij afhandeling van
strafbare incidenten ? | | | 1 ☐ | 2 ☐ | weet niet
3 ☐ |
| 25 Vindt u de bestraffing van daders binnen school
over het algemeen rechtvaardig, als het gaat om | | | | | |
| - leerlingen ? | | | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ |
| - medewerkers ? | | | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ |

HET SCHOOLGEBOUW EN -TERREIN

26 Voelt u zich weleens onveilig op de volgende plaatsen:

	n.v.t.	nooit	soms	regelmatig	vaak
a Routes van en naar school (incl. bus/tramhaltes, fietspaden etc.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b Directe omgeving van school (straat, groenvoorzieningen, parkeerplaatsen)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c Schoolterrein (schoolplein, parkeerplaatsen, fietsenstalling)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
d Ingang school, garderobe, trappen, gangen, aula en hal	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
e Specifieke ruimten (bibliotheek, administratie etc.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
f Kantine, schoolrestaurant	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
g Toiletruimten	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
h Theorielokalen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
i Praktijklokalen (handvaardigheid, techniek, natuur/scheikunde etc.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
j Gymzaal, kleedruimten, sportvelden	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
k Anders, namelijk: 	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

27 Is er voldoende gelegenheid om uw bezittingen veilig op te bergen?

1 ja
2 nee
3 ik weet het niet

28 Hoe vaak komt het voor dat u helemaal alleen in het schoolgebouw aanwezig bent?

1 regelmatig
2 soms
3 nooit
4 ik weet het niet

	geen.	in enige mate	voldoende	in grote mate	zeer veel
29 Hoeveel toezicht is er in en rond school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

PERSONALIA

30 Wat is uw functie op deze school?

1 onderwijzend personeel

2 schoolleiding

3 onderwijs ondersteunend personeel

4 anders, namelijk:

31 Bent u man of vrouw?

1 man

2 vrouw

32 Wat is uw leeftijd?

≤ 25

26-35

36-45

46-55

55+

1

2

3

4

5

33 Hoeveel jaren bent u in het
onderwijs werkzaam?

≤ 5

6-10

11-15

16-20

21+

1

2

3

4

5

34 Hoeveel jaren bent u op
deze school werkzaam?

≤ 5

6-10

11-15

16-20

21+

1

2

3

4

5

Zijn er nog opmerkingen of aanvullingen die u in verband met agressie, geweld en seksuele intimidatie op school wilt maken ?

Opmerkingen:

Het kan zijn dat u, naar aanleiding van het invullen van deze vragenlijst, in een persoonlijk gesprek over agressie en geweld of seksuele intimidatie op school wilt verder praten. Bij de onderwijsbonden of de onderwijstelefoon (06-8804) kunt u verder praten of verwezen worden.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Aanwijzingen voor het gebruik van de vragenlijst

1. Inhoud van de vragenlijst

De vragenlijst is gericht op een integraal veiligheidsbeleid op scholen.

Voor een integraal veiligheidsbeleid worden onderscheiden:

- primaire preventie: systematisch aandacht geven aan het schoolklimaat, m.n. het sociaal-pedagogisch klimaat binnen de school
- secundaire preventie: onderzoek naar risico-factoren, aanpakken van problemen en regelmatige evaluatie van effecten van maatregelen
- tertiaire preventie: opvang en begeleiding van slachtoffers, samenwerking met politie en aangifte-beleid

De vragenlijst volgt deze indeling (zie kader).

Risicofactoren voor agressie, geweld en seksuele intimidatie kunnen zijn:

primair

- schoolklimaat: negatieve of repressieve pedagogische benadering van leerlingen
onduidelijke omgangsvormen en normen, niet consequent optreden, losse omgang met huisregels, discipline, slecht voorbeeldgedrag van het personeel

secundair

- schoolbeleid: onduidelijk beleid, onduidelijke procedures en regels, gebrekkige leiding, gebrekkige overlegstructuren, communicatiestoornissen, ontbreken van netwerkcontacten met bijv. politie en schoolbegeleidingsdiensten, geen melding en registratie van voorvallen, onvoldoende kennis en vaardigheden van medewerkers voor preventie van voorvallen, onvoldoende kennis en vaardigheden over de eigen opstelling tijdens voorvallen
- schoolgebouw en -terrein: onveilige plekken, slechte verlichting, onvoldoende toezichtmogelijkheden, slecht onderhoud, ontbreken van een alarmeringssysteem

tertiair

- opvang na incidenten: gebrekkige opvang en begeleiding van personeel, gebrekkige afhandeling van incidenten, aangifte doen bij politie, geen schorsing of definitieve verwijdering van leerlingen

De omvang van het probleem 'agressie en geweld' is, voor zover nu bekend, niet afhankelijk van de grootte van de school, van het aantal allochtone leerlingen of van het type onderwijs. Wel hebben scholen in probleem- of achterstandswijken een hoger risico op agressie en geweld.

De vragenlijst is als volgt opgebouwd:

Na een inleidende tekst, waarin globaal de achtergrond en de inhoud ervan worden toegelicht, volgen de vragen. De onderwerpen zijn achtereenvolgend:

- inventarisatie van incidenten
- het schoolklimaat : schoolregels en samenwerking
- het schoolbeleid en begeleiding en opvang na incidenten
- het schoolgebouw en -terrein
- personalia van de invuller

De vragenlijst wordt afgesloten met een open vraag naar opmerkingen of aanvullingen.

2. Gebruik van de vragenlijst

De vragenlijst kan als losse inventarisatie van knelpunten op het gebied van agressie, geweld en seksuele intimidatie gebruikt worden. Het is echter aan te bevelen om een volledige Risico Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) uit te voeren op de school, waar dit onderwerp een onderdeel van is. Een RI&E is een inventarisatie van risico's op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn. De RI&E is door de Arbowet verplicht gesteld (zie hoofdstuk 3) en de Arbodienst ondersteunt u bij de uitvoering ervan. Voor het onderwijs zijn diverse instrumenten ontwikkeld voor het uitvoeren van een RI&E: de Arbomeester, de Arboleider en de Algemene Schoolverkenning (ASV). De ASV is als RI&E bruikbaar in het basisonderwijs. Bij samenwerkingsproblemen kan de module 'Welzijn' aan de ASV worden toegevoegd. De ASV wordt door de arbodienst samen met de school uitgevoerd. De Arbomeester is een doe-het-zelf ASV, een handleiding RI&E en arbobeleid voor het basisonderwijs, de Arboleider is dit voor het voortgezet of speciaal onderwijs en de BVE-sector.

Deze vragenlijst kan als module bij een ASV, bij de Arbomeester of de Arboleider worden gebruikt.

Met de vragenlijst worden de risicofactoren voor agressie, geweld en seksuele intimidatie bepaald en worden tekortkomingen aangewezen, maar ook wordt duidelijk wat wél in orde is. De uitkomsten geven aan op welke wijze het veiligheidsbeleid geoptimaliseerd kan worden.

De vragenlijst is primair ontwikkeld voor medewerkers van de school (onderwijzend personeel: OP en onderwijs ondersteunend personeel: OOP) en schoolleiding. Het kan echter zinnig zijn om ook bestuur en eventueel ouders de vragenlijst voor te leggen. Met deze werkwijze wordt het draagvlak vergroot. Het thema 'agressie, geweld en seksuele intimidatie' is een breed thema dat alle geledingen van de school raakt en waarbij fundamentele zaken als schoolklimaat en schoolcultuur in het geding kunnen zijn. Het is daarom van groot belang dat iedereen zich erover kan uitspreken. Afhankelijk van de grootte van de school kan de vragenlijst door een vertegenwoordiging van een geleding worden ingevuld.

Zowel bij separaat gebruik als bij gebruik van de vragenlijst in het kader van een ASV of een andere vorm van RI&E kan de uitvoering door de school of door de arbodienst worden gedaan. Het is echter aan te bevelen dat de school, in verband met betrokkenheid, de ontwikkeling van deskundigheid en zelfredzaamheid, het onderzoek zelf uitvoert. De rol van de arbodienst is hierbij enerzijds adviserend vooraf, de arbodienst brengt de vragenlijst onder de aandacht bij de school, geeft een toelichting op het gebruik ervan en doet eventueel aan voorlichting aan de deelnemers. Anderzijds heeft de arbodienst een rol bij de interpretatie van de resultaten van het onderzoek. Deskundigen van de arbodienst kunnen de school daarbij van dienst zijn. De arbodienst moet overigens altijd, een verplichting in de Arbowet, een door een school uitgevoerde RI&E op betrouwbaarheid en volledigheid beoordelen.

2.1 Wat te doen met de uitkomsten

2.1.1 Samenvatten van resultaten

Om te beginnen dient u te berekenen hoe groot de respons is: welk percentage van de uitgedeelde vragenlijsten is feitelijk ingevuld? Daarmee kunt u een beeld geven van de representativiteit van de resultaten. Op grote scholen kan met een steekproef worden voldaan, op kleinere scholen dienen bijna alle deelnemers de vragenlijst in te vullen.

De ingevulde vragenlijsten worden per groep verzameld en geturfd. De uitkomsten worden per deelnemersgroep op een lege vragenlijst samengevat. Bij het antwoordhokje wordt het aantal deelnemers dat dat antwoord gaf vastgelegd (zie kader).

Voorbeeld: Resultaten OP

Kent de school een meldingssysteem voor incidenten? (bijvoorbeeld: via klachtenregeling, meldpunt vertrouwenspersoon of bij schoolleiding)?	ja 1 ☐ 6	nee 2 ☐ 7	weet niet 3 ☐ 2
Denkt u dat incidenten (seksuele intimidatie, agressie of geweld) ook werkelijk gemeld worden?	1 ☐ 3	2 ☐ 12	3 ☐ 0
Is er iemand speciaal belast met de opvang en/of begeleiding van slachtoffers?	1 ☐ 8	2 ☐ 5	3 ☐ 2
etcetera			

Door de samenvattende vragenlijsten naast elkaar te leggen krijgt u een beeld van de mening van de geledingen en over mogelijke verschillen daarin. Daarnaast is het zinnig om de resultaten te gebruiken om te evalueren of eventuele eerder ondernomen acties bij de verschillende geledingen zijn 'overgekomen'. Als bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon / klachtencommissie o.i.d. is geïnstalleerd, is interessant te weten welke percentage van de deelnemers ook werkelijk weet dat deze er is.

3.Omschrijving probleemgebieden

Per vraag kan dan per geleding worden bepaald in hoeverre het als een probleem wordt ervaren. Dat kan worden vastgelegd in een matrix.

Voorbeeld: Samenvatting resultaten per geleding: knelpunt? (J=ja, N=nee)

Onveilige plaatsen:	OP	OOP	Best	Ouders
a. Routes van en naar school	J	N	N	N
b. Directe omgeving school	J	J	N	N
c. Schoolterrein	N	J	N	J
d. Ingang school, garderobe, trappen, gangen, aula en hal	N	N	N	N
etcetera				

Vervolgens kan een toelichting worden gegeven op de resultaten:

- Dit kan door de beantwoording van elke vraag van commentaar te voorzien. Bijvoorbeeld: *Resultaten Onderwijzend Personeel: Iets minder dan de helft van de deelnemers geeft aan dat er een meldingssysteem voor incidenten bestaat. Driekwart van de deelnemers denkt dat incidenten niet gemeld worden. Iets meer dan de helft van de deelnemers weet dat er iemand speciaal belast is met de opvang / begeleiding van slachtoffers.*
- Ook is het mogelijk om een meer samenvattende beschrijving te geven, met name als er weinig problemen zijn geconstateerd. Bijvoorbeeld: *Op school is seksuele intimidatie, agressie en geweld geen structureel probleem. Toch zal aandacht besteed moeten worden aan het beleid, procedures en afspraken met externe instanties. Er zal een draaiboek gemaakt worden, zodat in het geval dat incidenten zich toch voordoen duidelijk is hoe gehandeld moeten worden.*

Geadviseerd wordt om de rapportage van de resultaten conform de vragenlijst in te delen in inventarisatie van incidenten, schoolklimaat (schoolregels en samenwerking) en schoolbeleid (preventie en opvang en begeleiding na incidenten). Dit kan worden voorafgegaan door een inleiding waarin de aanleiding van het onderzoek wordt aangegeven. Na de resultaten kan een bespreking van de resultaten volgen (hoe moeten de cijfers geïnterpreteerd worden), gevolgd door een conclusie en samenvatting.

Bevoegd gezagen zullen geïnteresseerd zijn in het uitvoeren van het onderzoek op meerdere scholen, zodat onderlinge vergelijking mogelijk is. Het Vervangingsfonds/Stichting CO-BGZ draagt zorg voor centrale verzameling van onderzoeksgegevens, zodat ook landelijke gemiddelde resultaten bekend gemaakt kunnen worden.

4. Prioriteiten stellen

Na het invullen van de vragenlijst en het samenvatten van de resultaten dient er een afweging plaats te vinden van de geconstateerde knelpunten. Er wordt beoordeeld met welke prioriteit knelpunten moeten worden aangepakt.

Criteria voor een prioriteitsstelling zijn:

- praktische uitvoerbaarheid
- noodzaak/urgentie
- draagvlak
- verwachte gunstige effecten op korte termijn
- kosten

De noodzaak om een knelpunt direct aan te pakken wordt bepaald met een prioriteit-cijfer. Iets wat zo spoedig mogelijk als eerste aangepakt moet worden krijgt een prioriteit-cijfer 1, wat niet direct in orde gebracht hoeft te worden krijgt een cijfer 2 t/m 5.

Ook de prioriteitsstelling wordt eerst door elke schoolgeleding apart gedaan.

De meningen worden vervolgens weer samengevat in de matrix die in de vorige paragraaf is weergegeven.

Ter illustratie het volgende voorbeeld.

Voorbeeld samenvatting prioriteiten per geleding				
Schoolklimaat	OP	OOP	Best	Ouders
Incidenten tussen leerlingen onderling	1	1	3	1
Incidenten tussen leerlingen en medewerkers	1	1	1	2
Oplossen van incidenten (methode van..) etcetera	2	2	1	3
1 = hoogste prioriteit, direct aanpakken binnen 6 maanden		2 = hoge prioriteit, aanpakken		
3 = geen hoge prioriteit, aanpakken binnen 12 maanden na 12 maanden		4 = minder prioriteit, aanpakken		
5 = geen prioriteit, aanpakken op termijn				

5. Vertalen naar maatregelen: Actieplan

Het Actieplan bestaat uit een opsomming van de te nemen acties, wie de uitvoering doet, een tijdplanning van overleg, en de datum van invoering.

De actiepunten kunnen vrij worden geformuleerd in termen die goed aansluiten bij de eigen schoolsituatie.

Voorbeeld Actieplan op het gebied van schoolbeleid

Actie	Door	Overleg	Invoering per
beleidsnotitie 'agressie, geweld en seksuele intimidatie'	directie i.o.m. bestuur en MR	direct starten	begin volgend schooljaar
procedures melding en registratie	werkgroep (toekomstige klachtencommissie) i.o.m. directie en MR	direct starten	begin volgend schooljaar
voorlichting medewerkers	MR i.o.m. directie	na beleidsnotitie	tussen herfst- en kerstvakantie
voorlichting ouders	directie	na beleidsnotitie	ouderavond begin volgend kalenderjaar
voorlichting leerlingen	directie en mentoren	na beleidsnotitie	begin volgend kalenderjaar
procedures directe opvang en begeleiding op school	directie i.o.m. werkgroep en MR	direct starten	begin volgend schooljaar
afspraken met politie	directie	direct starten	begin volgend schooljaar
etcetera			